

fl.15.3 aso20

UTDRAG AV FOREDRAG PÅ HORDALAND HØYRES KONFERANSE,
ULLENSVANG 17. MARS 1984

Arbeiderpartiets voldsomme angrep på det det kaller Regjeringens privatiseringslinje, er angrep på oppkonstruerte vrengebilder av vår politikk. Et foreløpig høydepunkt i usaklighet ble nådd da Ap's sekretar Ivar Leveraas prøvet å skape inntrykk av at Høyre går inn for "matlapper og forsorg". Denslags agitasjon bør slå kraftig tilbake på dem som driver den.

Men han er dessverre ikke alene om å trekke helt meningsløse slutninger av et notat fra Forbruker- og administrasjonsdepartementet som gir en teoretisk oversikt over forskjellige betydninger av begrepet "privatisering". Arbeiderpartiet vet godt at det i dette notatet ikke tas opp et eneste forslag på statsrådets vegne. Derfor må Arbeiderpartiet også vite at dets agitasjon gir et falsk bilde av hva Regjeringen står for. Det er sørgelig at landets største politiske parti henfaller til slike villedende debattmetoder, og vanskeliggjør en konstruktiv diskusjon.

Regjeringen vil styrke velferden, selvfølgelig ikke undergrave den. Vi vet at bl.a. eldreomsorgen, andre sosiale oppgaver, helsevesenet og andre velferdsoppgaver vil kreve økt innsats. For å klare oppgavene, må vi undersøke alle muligheter for å få mest mulig ut av de midlene som kan skaffes, og for å spare midler på andre områder for å få mer å sette inn der behovene er størst.

Derfor er vi også opptatt av om man kan finne frem til områder hvor økt privat innsats kan gi bedre bruk av ressursene enn om vi skulle satse ensidig på offentlig drift. Det kan f.eks. dreie seg om praktiske oppgaver som private vaskeritjenester og vaktjenester for offentlige institusjoner, større bruk av private trykkerier i stedet for egne trykkerier i offentlige institusjoner, privat søppeltømming i enkelte kommuner, bedre konkurranse mellom private entreprenører og offentlig ansatte, salg av statens aksjer i tilfeller hvor ikke viktige samfunnsinteresser tilsier fortsatt statlig engasjement.

Et eksempel er også at det bør være konkurranse mellom Televerket og private firmaer på en del områder som ikke har direkte med overføring av samtaler mellom abonnentene å gjøre.

Jeg nevner dette for å vise at det ikke er reelt grunnlag for noen dramatikk i privatiseringsdebatten. Målet er å utnytte både offentlig og privat innsatsvilje til å skaffe bedre og billigere varer og tjenester enn i dag, slik at det offentlige - kommuner, fylker og staten - kan få midler til overs som isteden kan settes inn i løsningen av nye oppgaver.

Efter Arbeiderpartiets syn er den nye loven om helsetjenesten i kommuner og fylker og avtalen mellom Legeforeningen og Norske kommuners Sentralforbund, som gir leger muligheter til fortsatt å drive privat praksis, et særlig negativt eksempel på Høyres privatiserings-

bestrebelser. Arbeiderpartiet tegner opp et fantasibilde av et klassesdelt helsevesen, hvor skikkelige helsetilbud er forbeholdt mennesker med velspekket lommebok, mens andre skal måtte nøye seg med et annenklasses offentlig helsetilbud. Den beskrivelsen Arbeiderpartiet gir av våre tanker, har jo ingen ting med virkeligheten å gjøre. Igjen er det grunn til å uttrykke forbauselse over denne type voldsomme angrep på angivelige planer som ingen har.

Hovedpoenget med den nye loven er jo ikke oppbygging av et privat helsevesen, det er tvertimot en sterkere offentlig innsats for å bygge ut et bedre helsevesen i hele landet. Målet er å gi alle et tilbud om fullgod service til rimelige priser som er fastlagt av myndighetene, hos leger som får den største del av sin inntekt fra det offentlige.

Den krampaktige debatten om mindre viktige enkeltheter har dessverre fått overskygge hovedsaken ved den nye lovgivningen.

Det har i mange år vært et sterkt tverrpolitisk krav om en ny lov om den delen av helsetjenesten i fylker og kommuner som foregår utenfor sykehus, sykehjem osv. Man trenger en ny lov fordi det systemet vi har hatt hittil, ville føre til en voldsom kostnadsstigning i fremtiden, uten samtidig å gi den nødvendige spredning av leger og annet helsepersonell til alle deler av landet, og uten å sikre en skikkelig samordning av den økte innsatsen. Behovet for gjennomføring av den nye lov medførte at Arbeiderpartiet i desember ifjor gikk kraftig mot en

3 måneders utsettelse av deler av loven. Men nå vil det likevel utsette gjennomføringen ytterligere.

Fordi legetjenesten står i sentrum av debatten akkurat nå, peker jeg spesielt på de fordelene man etterhvert vil oppnå ved den nye ordning for legetjenestens vedkommende. Ved at kommuner og fylker får midler til utbetaling av driftstilskudd til leger, får de samtidig et middel til å trekke leger til de steder der det er størst behov for dem. Og de får muligheter for å sikre vaktordninger m.v. som gir størst mulig sikkerhet for befolkningen. På den annen side må betalingen fra Folkestrygden til legen for hver enkelt pasient settes ned, slik at de privatpraktiserende legene alt i alt vil tjene omtrent som før. Påstandene om den nye ordning betyr vesentlig høyere inntekt for legene, er gale. Vi holder oss til rammene for inntektsutviklingen.

Denne påvirkning av fordelingen av legetilbudet kan ikke virke sterkt straks. Det ville jo være både urimelig og umulig å tvinge noen til å gi opp etablert legepraksis. Selv Arbeiderpartiet foreslo at alle som driver legepraksis som hovedyrke skulle kunne fortsette der de driver nå. Derfor er også Arbeiderpartiets kritikk over angivelig mangel på styring av legene uvirkelig og urealistisk. Poenget er at den nye lov vil gi en bedre fordeling av veksten i legetjenestene, til fordel for de områder og pasientgrupper som trenger det mest.

Spørsmålet om høyere egenandeler fra pasientene kommer bare inn for leger som ikke kommer med i ordningen

med offentlige tilskudd. Denne prisforskjellen blir sannsynligvis liten, - og iallefall mindre enn det som ville ha vært resultatet av Arbeiderpartiregjeringens eget lovforslag. Alternativet til noe høyere priser ville i tilfelle ha vært at leger uten avtale med kommune eller fylke skulle hindres i å praktisere - og det ville bety mindre legehjelp og et dårligere samlet helsetilbud i samfunnet. Arbeiderpartiets bebudede lovforslag ville føre til at mange leger ville måtte innskrenke sin praksis, og derved føre til nye køer. Og det at enkelte leger får anledning til å ta en noe høyere pris fordi de får mindre offentlige tilskudd, vil ikke skape noe sosialt problem. Alle vil nemlig få anledning til å søke leger som må holde seg til de avtalte priser, fordi de mottar driftstilskudd fra det offentlige.

Det er ytterst beklagelig at Arbeiderpartiet gjennom en hensynsløs opposisjonspolitikk har klart å skape store problemer ved gjennomføringen av en viktig positiv helsereform, som Stortinget har vedtatt. De har klart det ved ensidige angrep på en avtale mellom Norske Kommuners Sentralforbund og Den norske Lægeforening, som Arbeiderpartiets egne styremedlemmer i Norske Kommuners Sentralforbund tross alt selv har anbefalt. At Arbeiderpartiet også har klart å få med seg enkelte andre i sin kamp mot den avtale som deres egne har vært med på å slutte, gjør ikke felttoget mindre alvorlig.

Det er dessverre en alvorlig risiko for at kampen for å vanskeliggjøre gjennomføringen av loven og avtalen vil skade pasientene, tross vårt arbeid for å hindre

slike ulemper. Jeg håper at stridsfasen snart kan ta slutt, og at man igjen kan samle kreftene om å gjøre reformen til den fordel for pasientene i alle deler av landet som den kan og vil bli, dersom de berørte samarbeider i stedet for å motarbeide hverandre.